

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 2278/2020
10.06.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Србољуб Милосављевић, адвокат из ..., против тужене ББ из села ..., чији је пуномоћник Горан Стошић, адвокат из ..., ради измене одлуке о вршењу родитељског права, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 29/2020 од 28.01.2020. године, у седници одржаној дана 10.06.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца АА из ..., изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 29/2020 од 28.01.2020. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Врању П2 282/17 од 10.10.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се утврди да тужилац самостално врши родитељско право над мал. сином ВВ, рођеним године, почев од 18.09.2014. године па док за то постоје законски услови, те да пресуда Основног суда у Врању П2 632/13 од 08.09.2014. године у ставу другом изреке, која се односи на мал. ВВ, нема правну важност почев од 18.09.2014. године, па убудуће, као неоснован. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужена да на име свог доприноса у издржавању мал. ВВ плаћа месечно по 35% од остварених месечних примања, почев од дана подношења тужбе па док за то постоје законски услови, као неоснован. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 163.125,00 динара, са законском затезном каматом почев од извршности пресуде па до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж2 29/2020 од 28.01.2020. године, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Основног суда у Врању П2 282/17 од 10.10.2019. године.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужилац је благовремено изјавио ревизију из свих законом прописаних разлога.

Врховни касациони суд је испитао побијану одлуку, у смислу одредбе члана 408. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 72/11...87/18), у вези члана 202. Породичног закона, па је нашао да ревизија тужиоца није основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, брак парничних странака разведен је правноснажном пресудом Основног суда у Врању П2 632713 од 08.09.2014. године, којом су њихова малолетна деца и то: ГГ, рођен године и ВВ, рођен године, поверени на самостално вршење родитељског права мајци, док је отац обавезан да доприноси њиховом издржавању и уређен је начин одржавања личних односа између деце и оца. Малолетни ВВ живи са оцем почев од 2014. године, јер га је отац задржао након што су деца боравила код њега. У исказу који је дао пред првостепеним судом, дана 15.05.2019. године, у присуству дечијег психолога, малолетни ВВ се изјаснио да жели да живи са оцем, а да не жели да живи са мајком, јер се родио у кући где сада живи и не жели нигде другде да иде. Мишљење Центра за социјални рад у Врању од 04.12.2017. године је да није у интересу мал. Немање да се повери оцу на даљу бригу и старање, имајући у виду чињеницу да је отац у претходном периоду вршио насиље у породици, коме су присуствовала мал. деца и да је својим одлукама иницирао излагање детета судским поступцима и сведочењима, као и да дете пред надлежним институцијама манифестује безрезервну лојалност оцу, а посебно чињеницу да је отац противправно задржао мал. дете, да је претњама и притисцима изазивао страх код детета и конфликт лојалности, те да је ускратио право детету на контакт са другим родитељем, чиме је директно нарушио социјално-емотивни развој мал. ВВ. Комисија вештака у саставу примаријус др. Драгана Красић, неуропсихијатар и др. Марина Панчић, спец. клиничке психологије, дала је мишљење да дете треба поверити мајци као адекватнијем родитељу и да је неопходан рад са дечаком у циљу отвореног и искренијег излагања, као и корекције понашања, ради спречавања даљег развоја маладаптивног понашања. Закључак о детету је да је актуелне интелектуалне функционалности у нивоу ниског просека, праћене нижим степеном социјално-емоционалне зрелости, уједно и незрелом, инфантилном антиципацијом релација сопствених и захтева других из непосредног окружења. Дечак поседује добре капацитете усвајања знања, са индицијом недовољне инвестиције од стране блиских односно непосредних фигура у стварању стимулативне климе у циљу практичне реализације базичних потенцијала. Лекар специјалиста Дома здравља Врање, Диспанзер за ментално здравље је, у извештају од 18.03.2019. године о прегледу мал. ВВ навео да је он, од почетка развода својих родитеља, иако је био на много млађем узрасту, покушавао да направи баланс и покаже лојалност оцу. Што је време више одмицало, отпор према мајци био је све већи, без рационалног објашњења. Он ни сада не зна да објасни зашто не жели да виђа мајку. Мишљење лекара специјалисте је да отпор према мајци није аутентичан, да је научен и да је у складу са његовом улогом у породици. Што су притисци већи, отпор је већи. Немањино понашање је последица нерешених партнерских конфликта његових родитеља.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, правилно су нижестепени судови применили материјално право, одредбу члана 65., 77. став 3., 270. и 272. Породичног закона, у вези члана 3. став 1. Конвенције о правима детета, одбијањем

тужбеног захтева тужиоца којим је тражио да се њему повери самостално вршење родитељског права над мал. сином ВВ, а тужена обавезе да доприноси његовом издржавању, почев од дана подношења тужбе, па док за то постоје законски услови, као неоснованог, јер такав захтев тужиоца није у најбољем интересу детета.

Врховни касациони суд налази да су приликом доношења одлуке о тужбеном захтеву тужиоца, нижестепени судови правилно проценили најбољи интерес мал. детета, оценом мишљења Центра за социјални рад Врање од 04.12.2017. године, налаза Комисије судских вештака од 05.09.2019. године и Извештаја лекара специјалисте Дома здравља Врање од 18.03.2019. године.

Одредбом члана 65. став 1. Породичног закона, прописано је да дете које је способно да формира своје мишљење има право слободног изражавања тог мишљења.

Дужност суда у спору за заштиту права детета и у спору за вршење, односно лишење родитељског права је да се руководи најбољим интересом детета, јер је тако прописано одредбом члана 266. став 1. Породичног закона.

Интерес детета је правни стандард, а поступање у складу са најбољим интересом детета подразумева доношење одлуке на начин на који би дете за себе одлучило, када би за то било способно.

Члан 3. став 1. Конвенције о правима детета, која је ратификована 1990. године ("Службени лист СФРЈ" бр. 15/90), предвиђено је да ће у свим поступцима који се тичу деце, без обзира које их институције спроводе, од првенственог значаја бити најбољи интерес детета и да ће се детету обезбедити таква заштита и брига која је неопходна за његову добробит, узимајући у обзир права и обавезе родитеља и других лица која су за дете одговорна.

Обавеза суда да узме у обзир изражено мишљење детета које је способно да га формира приликом одлучивања у споровима ради заштите права детета, не обавезује суд да такво мишљење и прихвати, већ га мора ценити у склопу свих осталих околности, а руководећи се најбољим интересом детета. Ово због тога што се најбољи интерес детета не мора увек да поклапа са израженом жељом и мишљењем детета, што је овде случај. Малолетни ВВ не зна да објасни зашто не жели да виђа мајку, а његов отпор према мајци није аутентичан, већ је научен и последица је конфликта лојалности, па нижестепени судови правилно, при одлучивању, нису прихватили мишљење детета које није у његовом најбољем интересу.

Неосновани су наводи ревизије тужиоца о погрешној примени материјалног права, пошто мал. ВВ има пуних 15 година, а у том узрасту његова воља се мора узети у обзир, без обзира на претходна понашања родитеља. Супротно тим наводима ревизије, мал. ВВ рођен је године, што значи да није имао навршених 15 година живота у време првостепеног пресуђења, па у овом случају нема места примени одредбе члана 60. став 4. Породичног закона, којим је прописано да дете које је навршило 15-ту годину живота и које је способно за расуђивање може одлучити са којим ће родитељем живети.

Из изложених разлога, Врховни касациони суд је одлуку као у изреци ове пресуде донео у смислу одредбе члана 414. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић